

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Juledag, 25. desember 2011

Prekentekest: Joh 1,1-14

Lesetekst 1: Ordsp 8,1-2.22-31

Lesetekst 2: Hebr 1,1-6

Julen er det utenkelige høytid

Johannes begynner et helt annet sted enn evangelistene Matteus, Markus og Lukas. Han starter før tidenes morgen: I begynnelsen var Ordet.

Jødene gjenkjenner starten umiddelbart og nikker samtykkende. Første Mosebok starter med ordene ”I begynnelsen”, og hele det første kapittelet handler om Guds skaperord. Ved sitt ord skapte Gud himmel og jord. Det greske gudsbildet ser for seg en altomfattende verdensfornuft, Logos (Ordet). Filosofen Celsus skrev: ”Gud er god og vakker og lykkelig og eksisterer kun i den skjønneste tilstand. ... Ingen Gud og ingen Guds sønn har noensinne kommet ned eller ønsket å komme ned.”

I begynnelsen var Ordet – og så kom det utrolige

Men så er det at både jødene og grekerne blir rystet i sitt innerste over fortsettelsen. Johannes sprenger tankegodset både i høyden og i dybden. Han sier at Ordet var Gud, og like etter sier han at Ordet ble menneske. Det var en forrykt tanke. Sann Gud og sant menneske?!

Det er fortsatt en helt utenkelig tanke for mange moderne mennesker. Hvis Gud finnes, så er han en fjern Gud som ikke blander seg inn i menneskenes liv og heller ikke interesserer seg nevneverdig for det. Han skapte, trakk seg tilbake – og overlot oss til kaoset.

Ordet ble menneske, sier Johannes, det innebærer en fysisk menneskekropp. Det var utenkelig at Gud kunne ha en kropp som ble sulten, mett, trøtt, svett – at Gud kunne ha en kropp med all dens sårbarhet. Jeg vet sannelig ikke hva som er vanskeligst å akseptere:

- at Gud blir født
- at Gud dør
- at Gud ”bærer kjødet”
- at Gud bærer korset

- at Gud blir omskåret
- at Gud blir korsfestet
- at Gud blir lagt i en krybbe
- at Gud blir lagt i en grav

En ny forståelse

Det gir en helt ny forståelse av hvem Gud er, og av menneskets verdi! Hvorfor skulle Gud velge å bli menneske? Jo, fordi han elsker menneskene så høyt! ”Alle som tok imot ham, dem ga han rett til å være Guds barn, de som tror på hans navn.” Han er ikke en fjern Gud som betrakter oss på avstand og lar seg underholde av våre forviklinger. Han sitter ikke med ”fjernstyreren” vi selv bruker foran tv’n og veksler mellom hvilken verdensdel han vil bli underholdt av i dag. Han har skapt oss i sitt bilde. Det følelsesregisteret vi er utstyrt med, har han også.

Intensjonen med å skape mennesket var ønsket om fellesskap. Da mennesket valgte andre veier, kjente Gud på en dyp sorg. Men han snudde ikke ryggen til og sa: ”Da får jeg glemme dem”. Han grep inn og viste seg som den sårbare. Kan du tenke deg noe mer sårbart enn et nyfødt barn? Skulle Gud ligge der i en krybbe?!

Han er en Gud som kommer nær oss mennesker og gir håp. Jesus møtte lidende og kjempende mennesker: Sakkeus ble trolig sett på som en forræder (arbeidet for okkupasjonsmakten). Hore eller ”flyfille” ville de kalle henne som hadde hatt fem menn og nå var i enda et forhold. Den blindfødte var ikke verdsatt nevneverdig høyt – og slik kunne jeg fortsette. Han fikk også den rike unge mannen kjær. Den ene hadde like høy verdi som den andre. Og han ga dem det beste han kunne gi dem.

Gud er i det høye. Og Gud er på dypet. Du kommer ikke lenger ned enn at han er der også. Gud er full av ”nåde og sannhet”, slik disse versene avsluttes.

Full av nåde og sannhet

Johannes ser den dype sammenhengen mellom Gud fra begynnelsen, Gud gjennom åpenbaringshistorien fra skapelsen, loven som ble gitt på Sinai og Jesu komme. I bibelsk tradisjon er nåden og sannheten knyttet til Guds møte med Moses på Sinai. Da Moses får de ti bud og får se Guds herlighet, sies det: ”Herren er en barmhjertig og nådig Gud, langmodig og rik på nåde og sannhet” (2 Mos 34,5f).

Nåden er Guds tilgivende nåde og barmhjertige troskap mot sitt folk, mens sannheten er både sannheten om Gud og sannheten om menneskers liv. Salme 85 sier: ”Nåde og sannhet skal møte hverandre, rettferd og fred skal kysse hverandre”. (”Miskunn og sannhet” i ny oversettelse.) Det er en spenning mellom nåden og sannheten i Guds vesen og menneskers liv. Gjennom Jesus finner åpenbaringen av Gud sitt fullkomne uttrykk; nå utløses spenningen mellom nåden og sannheten. Derfor jubler Johannes at alle de som tar imot

ham, får rett til å kalles Guds barn, og de mottar hans fylde, nåde over nåde. Dette uttrykkes også sterkt og godt i dagens lesetekst fra Hebreerbrevet.

Mye av dette er skrevet sterkt inspirert av min gode venn Ole Christian M. Kvarme, og jeg vil sterkt anbefale hans bok "Barnet og byen" (Verbum forlag) som en ressurs for advents- og juletiden. Og samtidig be leserne å lese prekenteksten både fra Bibelen 78/85 og den nye utgaven Bibelen 2011. Det er gjort noen spennende endringer.

Salmeforslag:

Mitt hjerte alltid vanker (NS 45 v. 1-2, 7-8)

Mitt sterkeste minne fra å synge denne sangen er fra et par år tilbake; vi stod nede i krypten i Fødselskirken i Betlehem. Vi hadde nettopp møtt enken og de to små barna til martyren Rami Ayyad. Da vi sang "For deg, for deg alene jeg leve vil og dø", rant det mange stille tårer.

Velsignet jul!

Jorunn Andestad Langmoen

Assisterende generalsekretær i Den Norske Israelsmisjon

jorunn@israelsmisjonen.no